

PRIREDITVE OB OBČINSKEM PRAZNIKU

4. VIŠKI LIKOVNI SALON NA OŠ MARJAN NOVAK-JOVO

Bogata razstava nekdanjih učencev

Za to svojevrstno likovno razstavo so se pred štirimi leti odločili likovni umetniki, ki so obiskovali osnovno šolo na Viču. Sklenili so, da bodo k estetski vzgoji prispevali tako, da bodo vsako leto razstavljali na osnovni šoli Marjan Novak-Jovo. Sprva jih je bilo deset, letos pa se jih bo predstavilo 29, saj so k sodelovanju povabili vse, ki živijo ali ustvarjajo v tem šolskem okolju. To so: **Stojan Batič, Janez Boljka, Andrej Bratina, Peter Černe, Vida Fakin, Rudolf Gorjup, Tine Gorjup, Tomaž Gorjup, Marjan Gumilar, Vera Horvat, Joža Jamnik, Andrej Jemec, Zdenko Kalin, Marjan Kozamernik, Zmago Modic, Iko Mršnik, Dušan Pirih-Hup, Štefan Planinc, Marjan Pliberšek, Milan Rijavec, Maksim Sedej ml., Tinca Stegovec, Marija Lucija Stupica, Tanja Špenko, Drago Tršar, Marjan Tršar, Jana Vizjak, Franc Vrtačnik.**

Razstava v šolskem prostoru pomeni za učence nedvomno najpristnejši stik z umetninami, ki si jih ogledujejo bodisi v spremstvu učiteljev ali samostojno. V originalnih spoznavajo tehnike slikarstva, kiparstva in grafike. Opazujejo tudi različne načine likovnega izvajanja umetnikov, ki živijo v njihovem okolju.

Seveda pa si bo razstavo, ki je bila odprta 14. aprila ob 18. uri moč ogledati vsak dan vse do 24. aprila.

21. IN 22. APRILA

9. delovno tekmovanje kovinarjev

Občinski sindikalni svet tudi letos organizira že tradicionalno 9. po vrsti delovno tekmovanje kovinarjev. Letošnji pokrovitelj je DO Avtomontaža TOZD Tovarna grelnih naprav, ki vabi 21. aprila v okviru odprtega dne na ogled in predstavitev tovarne na Cesti na Brdo 49. Sicer pa bo otvoritev tekmovanja že v petek 21. aprila ob 17. uri v veliki sejni dvorani občine. Pričelo se bo s predavanjem dr. Milenko Roša iz Kemijskega inštituta Boris Kidrič na temo Čiščenje odpadnih vod kovinske predelovalne industrije ter dipl. ing. Branka Kusa iz DO Obnova na temo Obdelovalne tekočine v kovinske predelovalni industriji. Se istega dne bo ob 18. uri teoretični del tekmovanja.

Program naslednjega dne – to je 22. aprila pa bo v znamenju praktičnih znanj. Tako se bodo od 7. do 12. ure izvršila tekmovanja – oblikovalcev kovin – strugarjev v DO Plutal, – oblikovalcev kovin – rezkalcev DO Tobačna tovarna, preoblikovalcev kovin – ključavničarjev v šolskih delavnica srednjih šol, oblikovalcev kovin – orodjarjev v DO Kovinska industrija IG, obratnih električarjev v DO Ilirija-Vedrog, varilcev v DO Igo, avtomehaničkov bencinskih motorjev v Slovenija avto DO Zastava avto TOZD Zastava in avtomehaničkov dizelskih motorjev v Integral Tovarni promet Viator Ljubljana.

Slovesen zaključek s podelitvijo priznanj in tovariškim srečanjem pa bo v DO Tobačna tovarna ob 14. uri.

ZADOVOLJNI DOMAČINI, KMETJE, RIBIČI – I.

Miren sen vam zagotavlja... Petričev graben

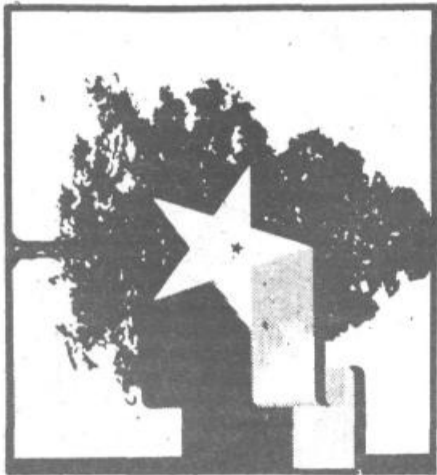
V času, ko poklicani in nepoklicani ocenjujejo dejavnost Podjetja za Urejanje hudournikov Ljubljana, Hajdrihova 28 oziroma Območne vodne skupnosti Ljubljana – Sava, v Polhograjskem hribovju ter v dolinah Male vode in Božne ter v grabnih, ki so pritoki Gradaščiце, je pravzaprav nevažno pisati o delu tega slovenskega podjetja.

Srečanje s sogovorniki, z domačini, ki vedo, »KAJ VODA PONOČI DELA!« je hitro ovrglo pomislek o smotnosti tovrstnega novinarskega početja. Opogumilo me je, da poštoeno zapišem, da so zadovoljni z ukrepi, ki jih je v preteklih letih izvedel PUH.

V beležki imam zapisane naslove sogovornikov. A, ker menim, da so pomembnejša dejanja, ne bom navedel njihovih imen. Samodejno je pogovor povsod nanesel na akcije za zaščito Polhovega Gradca in nizvodno ležečih naselij pred katastrofalnimi vodami. Prav gotovo vas zanima, kaj o tem menijo domačini.

Lani je PUH obnovil pregrade v Petričevem grabnu. S tem je pripomogel k umiritvi tega hudournika ter zaščiti travnikov, polj in zgradb pred razdiralno močjo tega vodotoka (Foto: S. J.)

Tradicionalno tekmovanje v ZRVS

V počastitev občinskega praznika bo občinska organizacija ZRVS organizirala tekmovanje ekip krajevnih organizacij ZRVS in ZSMS v streljanju in topografiji.

V streljanju bodo ekipe kombinirane in bodo v vsaki ekipi nastopali po trije člani ZRVS in po dva člana ZSMS.

Tekmovanje bo organizirano v streljanju z vojaško pištolo na strelišču ZEM pri Dobrovi dne 22. aprila med 8. in 10. uro.

V topografiji bodo tekmovale ekipe v sestavi po dva rezervna vojaška starešina in po en član ZSMS.

Tekmovanje v topografiji bo v petek, dne 21. aprila ob 17. uri v prostorih občinske skupščine. Tekmovanje v topografiji bo zajemalo tematiko iz topografskega priručnika, katerega je izdala Mladinska knjiga leta 1983 ter vsega znanja iz področja topografije natiskanih na straneh: 41 do 49, 53 do 60, 72 do 77 in 96 do 108.

Na tekmovanje vabimo tudi ekipe gostov izven organizacije ZRVS za katere pa ne velja kombinacija, temveč le skupno število članov v ekipi.

Vse potrebne informacije lahko prejmete na telefon 213-984. Rok prijave 20. april 1989 na Občinski konferenci ZRVS Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 14.

15. Pohod »Po poteh borb in zmag 89«

V okviru praznovanja občinskega praznika občinska mladinska organizacija tudi letos organizira tradicionalni – že 15. po vrsti pohod »Po poteh borb in zmag 89«.

Potekal bo od 27. do 30. aprila – torej štiri dni. Pohodnike, ki bodo na svoji poti imeli mnogo priložnosti za medsebojno spoznavanje, izmenjavaj mnenj in si ob tem obudili dogodke iz obdobja NOB, bo pot vodila izpred občinske stavbe v Mateno, na Ig in Iško vas, od tam drugi dan preko Gornjega Iga na Rakitno, tretjega dne iz Rakitne mimo Planince na Jezero in zadnji dan od Jezera preko Podpeča na izhodiščno mesto. Zaželimo jim prijetno pot in mnogo lepih trenutkov!

POTEKAL BO OD 27. DO 30. APRILA – TOREJ ŠTIRI DNI. Pohodnike, ki bodo na svoji poti imeli mnogo priložnosti za medsebojno spoznavanje, izmenjavaj mnenj in si ob tem obudili dogodke iz obdobja NOB, bo pot vodila izpred občinske stavbe v Mateno, na Ig in Iško vas, od tam drugi dan preko Gornjega Iga na Rakitno, tretjega dne iz Rakitne mimo Planince na Jezero in zadnji dan od Jezera preko Podpeča na izhodiščno mesto. Zaželimo jim prijetno pot in mnogo lepih trenutkov!

PETRIČEV GRABEN: lani je Podjetje za Urejanje hudournikov obnovilo pet pregrad in uredilo kašte. Te dni zaključujejo kinete, tako, da bo voda spet nadzorovano odtekala v Gradaščiće. Kašte odločno ubijajo moč hudournikov in jih ukrotijo. Kamenje, ki ga spodjeda voda pri bočni eroziji, sicer še bobni po strugi, a domačini sedaj vedo, da ne bo več priletelo na njihove travnike, njive, v hiše. Poleg kašt, pregrad, kinet so Puhovci uredili tudi dostopno cesto. Domačini tako laže pridejo do obdelovalnih površin, predvsem pa imajo tudi dostop do gozdov v okolici Petričevega grabna. Kljub vsem tem ugodnim rešitvam, pa se zavedajo, da vladajo v Polhograjskem hribovju posebne vremenske in hidrološke razmere. Zato ne pozabljajo na katastrofe iz 1924. in 1926. leta. Pravijo, da ne bi smeli klekniti pred mnenjem nove (dospelene) generacije, ki misli, da se ti dogodki ne morejo ponoviti. »Žal,« tako pravijo ljudje od Petričevem grabnu, »v sedanji generaciji vsak samo nase gleda in hoče prepričati ostale, da je le njegov osebni pogled, družbeno in za vse ljudi koristen.«

Čeprav je prav pri Slovencih veljalo, da je potrebno prenašati izkušnje iz roda v rod in na njih graditi rešitve, je pri nas ta izjemna tradicija z izrednim preseljevanjem ljudi tako močno ohromela, da skoraj po pravilo priseljenci več »vedo« o krajevnih značilnostih, kot domačini. Ob vznosu Petričevega grabna je še del nekdanje domačije. Hiša je bila 1926. leta zasuta do vrha oken, prav tako cesta, ki je takrat tekla ob vodi. Če vas zanima še več podrobnosti o takratnem izgledu sorazmerno neposeljene doline Gradaščiće, vam bodo radi povedali domačini, pa tudi dokumentacijskega materiala je obilo na voljo.

Prav posebno poučni so gotovo prispevki, ki so bili objavljeni v takratnih časopisih Jutro, Slovenski narod in Slovenec med 28. septembrom in 7. oktobrom 1926. leta.

STANE JESENOVEC

Informacija o razvoju kabelskega razdelilnega sistema v občini

Glede na izreden razvoj na področju satelitskega prenašanja televizijskih programov in relativno nizke cene sprejemnih aparatov, anten in razvodnega omrežja, je v zadnjem času čutil močan pritisk po izgradnji lokalnih kabelsko razdelilnih sistemih.

Ker to področje zakonodajno pravno še ni ustrezno rešeno in obstaja vrsta odprtih vprašanj, je skupščina občine imenovala komisijo za razvoj KRS v občini. Komisija je glede na zgoraj navedena dejstva (neregularna pravno formalna problematika) po posvetovanju s predstavniki nosilcev razvoja informacijskega sistema v SRS (PTT in RTV Ljubljana) ter ustreznih republiških upravnih organov (Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora, Republiški komite za promet in zveze, Republiški komite za industrijo in gradbeništvo) pripravila za skupščino naslednjo informacijo:

Kabelsko razdelilni sistem je okvalificiran kot vsak drug infrastrukturni sistem (PTT omrežje, elektroomrežje, itd.) in zanj veljajo vsi postopki, ki so potrebni pri gradnji takih sistemov. To pa pomeni, da je zanje potrebno pridobiti vsa ustrezna dovoljenja, s potrebnimi soglasji (predvsem soglasje PTT in RTV).

Opozoriti je potrebno na dejstvo, da ima samo RTV Ljubljana pridobljene pravice za kabelsko distribucijo signalov tujih TV mrež in programov, posredovanih preko satelitov. To pa pomeni, da morajo upravni organi izdajati lokacijska in gradbena dovoljenja za sprejem tujih TV programov samo RTV Ljubljana.

PTT dovoljuje pri istočasni gradnji PTT in KRS omrežja uporabo istih tras samo v primeru, ko so opravljeni vsi predhodni postopki in je na podlagi njihovega soglasja pridobljeno lokacijsko in gradbena dovoljenje za KRS. Dovoljuje pa tudi uporabo obstoječe kabelske kanalizacije, pod pogojem, da si investitor na podlagi predložene tehnične dokumentacije pridobi njihovo soglasje in potrdilo o prigrisatvi gradbenih del.

Komisija je ugotovila, da premožensko pravno ni dodelano vprašanje investitorstva in upravljalca KRS sistema. RTV in PTT predlagata, da naj bi bila v vsakem primeru investitor družbenopravna oseba, ki bi v svojem okviru formirala kot upravljalca sistema zbor uporabnikov.

Iz urbanističnih in tehničnih vidikov vsi zgoraj navedeni menijo, da se moramo kljub temu, da to še ni opredeljeno v predpisih, izogibati prostoračnim razvodnim omrežjem KRS in vztrajati na podzemnem razvodu.

Komisija bo s svojim delom nadaljevala in po-

O tej informaciji je bil seznanjen tudi občinski izvršni svet. Predlagal je, da se jo dopolni z ugotovitvami v občini. Potrebno pa bo tudi podati predloge, na kakšen način je možno v duhu zakonitega ravnanja operativno bolj ustrezno in hitreje reševati to aktualno problematiko. Komisiji, ki je informacijo pripravila, pa je naložil naj takoj poda predlog za naročilo izdelave načrta kabelsko regionalnega sistema v občini.

skušala na podlagi novih dognanj in predpisov, ki so v pripravi, prispevati k širjenju KRS sistemov v naši občini.

Slaba aktivnost

Naša občina ima 12 delegatskih konferenc za stanovanjsko gospodarstvo. V zadnjem času je opaziti, da njihova aktivnost precej popušča, kar onemogoča zadovoljivo delo in odločanje v samoupravni stanovanjski skupnosti Ljubljane. To pa zaskrbljuje tembolj, saj je nakopičenih problemov v ljubljanskem stanovanjskem gospodarstvu veliko in so še kako aktualni.

Zatorej ni odveč poziv delegatom, da svojo dolžnost opravljajo bolj zavzeto in odgovorno, s čimer bodo omogočili k boljše razreševanju te problematike. Zanimivo je, da zadnji podatki o udeležbi kažejo na manjšo zainteresiranost delegatov iz KS v primerjavi z delegatsko udeležbo iz združenega dela. Temu pa najbrže ne bi smelo biti tako.

Zaradi eventualnih skupnih dogovorov in usklajevanja na nivoju občine bi kazalo neposredno pred zasidjanjem stanovanjske skupščine razmisliti o načinu dela, ki bi manj obremenjeval delegate, da bi se le-ti ne sestajali tolikokrat po enem vprašanju, kar jih najbrže tudi odvrča od opravljanja dolžnosti. Delegat določen za skupščino se je tako moral udeležiti seje temeljne delegacije, nato seje konference delegacij, nato seje na občini in seveda na koncu tudi skupščine stanovanjske skupnosti.

Kamiona ni več

V zadnji številki našega glasila smo objavili zapis o več kot leto dni nepravilno parkiranem kamionu – vlačilcu na Glinški ulici. Pred dnevi smo prejeli obvestilo, da je bil taisti kamion vlačilec resnično odstranjen 8. marca. Odvoz je naročilo Komunalno podjetje Ljubljana TOZD Parkirišča, opravilo pa GP Grosuplje.

Iz velikih dni boja za naše življenje

45-letni jubilej uničenja domobranske postojanke na Lavrici

Letos poteka 45 let odkar je enota 12. SNOUB Ljubljanske in sicer slavni 3. bataljon, ki je pripadal XV. udarni diviziji NOV Jugoslavije v noči od 29. na 30. marec 1944. leta izvedel izredno uspešen napad na domobransko postojanko na Lavrici in jo popolnoma uničil. 12. SNOUB Ljubljanska, ki je bila ena najmlajših brigad po svoji sestavi, je v tem letu prišla na območje Grosuplja, Skofljice, Illove gore in Zdenške vasi. Tej brigadi so bile poverjene mnoge pomembne bojne naloge in tako je med ostalim zelo uspešno uničila nevarno sovražno domobransko postojanko na Lavrici in s tem dejanjem dokazala svoje sposobnosti in patriotično dolžnost pri osvobajanju naše domovine, saj sta jo najprej italijanski, nato pa še nemški okupator z domačimi izdajalci hotela popolnoma uničiti.

Tretji bataljon, ki je z navdušenjem izpolnjeval vse naloge, je užival tedaj velik ugled in zato ni naključje, da je prav iz njegovih vrst prišla tudi pobuda za uničenje tega domobranskega gnezda. Namestnik komandanta 3. bataljona Tone Primožič-Toneček, ki je osebno najbolj poznal ta kraj, saj je pred vojno služil na Lavrici, je bil pobudnik akcije in se je tako povezal s terenskimi aktivisti OF lavriškega območja. Zvesto mu je pomagal tudi namestnik politkomisarsja bataljona Ado Pakiž-Koki. Štab 12. SNOUB se je strinjal z idejo o napadu in uničenju sovražne postojanke na Lavrici, ki se je nahajala v stavbi osnovne šole. Načrt so izvedli brezhibno in v največji tajnosti. Zbrali so najboljše borce bataljona, ki so se oborožili z lahkim avtomatskim orožjem, mitraljezi, pištolami in bombami odločili, da izvršijo napad v noči od 29. na 30. marec 1944. Terenski aktivisti so vodili na Lavrico in nazaj naše borce 3. bataljona – 70 po številu. Jasno je, da so se med prostovoljce za borbo hoteli prigrisati vsi borci bataljona, vendar je obveljal izbor borcev z lahkim orožjem. Načrtovano je bilo, da komandir 2. čete Simon Srdič izvrši z borci direkten napad na domobransko postojanko v šoli, medtem ko bi bile 1. in 3. četa v zasedi v okolici boja. Vedeti moramo, da se je to dogajalo tik pred vrati Ljubljane, torej pred nosom močno utrjenega sovražnika. Borbe se je udeležila tudi tovarišica Maruša, namestnica politkomisarsja brigade. Posebno aktiven pri vsem tem je bil terenski aktivist Matija Škraba-Gorazd, pogumen in zanesljiv človek, ki je znal usmerjati akcijo udarnih skupin bataljona.

Vodja akcije Toneček je tik pred samim začetkom borbe 29. marca 1944 okrog 23.30 dal še zadnja navodila bombašem udarne skupine 2. čete. Ob pol enih jutraj 30. marca 1944 so se približali šoli ob železniški progi, kjer so brez šuma likvidirali stražarja ob železniškem prehodu in z obkolitvijo šole se je pričel napad, ki je bil nenaden, srdit in kronan z uspehom in popolnim porazom domobrancev.

Dan uničenja sovražne postojanke na Lavrici je bil proglašen tudi za krajevni praznik KS Lavrica, istočasno pa je bila tudi podružnična osnovna šola poimenovana po 12. SNOUB. Tako smo obnovili vez med borci NOB, šolarji in Lavričani.

Sprva je bil sovražnik presenečen in ni kazal kakšnega posebnega odpora. Večina domobrancev je bila nastanjena v prvem nadstropju. Začeli so se srdito upirati, zato naši jurističi – bombaši niso mogli takoj vdreti v samo stavbo. Naši borci so hoteli na vsak način prodreti vanjo in so metali celo gorečo slamo z bližnje šupe skozi razbita okna šole, kjer so imeli sovražniki tudi municijo (pritičje). Končno se je posrečilo, da se je municija vžgala in povzročila prvi požar in grozo izdajalcev, ki so obupani skakali iz prvega nadstropja, nekateri pa so zgoreli v sami stavbi. Šestim domobranecem se je posrečil pobeget, ostalih 30 pa je bilo likvidiranih. Šola je zgorela. Imeli smo dva ranjena in eden Jože Šmrekar je umrl na Hudi Polci, kamor so ga prenesli njegovi soborci. Izkrvavel je kljub takojšnji, skrbi zdravniški pomoči. Tretja četa ob progi je minirala še prostor in tovariš Boštjan – komandir 3. čete je celo telefoniral belčkom v Ljubljano s postajališča Lavrica. Ljubljanski belčki so mu odgovorili, da bodo prišli takoj na pomoč obkoljenim in da že prihaja oklepni vlak, vendar prišli so prepozno. Naša enota je opravila svojo nalogo. Akcija je bila končana. Prva četa je opravila še revizicijo v bližnji trgovini, gasilskega doma pa niso utegnili zažgati.

V vojaškem in političnem pomenu je akcija doživela popoln uspeh in pognala strah v kosti nemškega okupatorja in njegovim zvestim hlapcem – domačim izdajalcem. Šola je sicer zgorela in v njej tudi njene najdrvovalnejši »učenki«, za katerimi se danes žalujejo pobegli belgardisti v izgnanstvu (v ZDA, Kanadi, Argentini, itd.) in trdijo, da smo jih zažgali samo zato, ker so imeli »šolo«. Pripominjamo, da je bila v tej šolski stavbi na Lavrici domobranska podoficirska šola, ki jo je vodil Nemeš Schumacher. Tu so se vrstili tudi 3-mesečni tečaj, številčno stanje pa se je spreminjalo.

Po tej akciji so se domobranci maščevali nad nekaterimi našimi aktivisti in domačini, vendar postojanke in šole niso več obnovili do osvoboditve leta 1945.

To je bila pomembna zmag naših borcev in KS Lavrica je 30. marca proglašila za svoj krajevni praznik. Po osvoboditvi je bila šola na Lavrici obnovljena, leta 1984 pa kot podružnična osnovna šola poimenovana po slavni borci 12. SNOUB.

LOJZE ŠONC-TOMI